

Berichten uit de begindagen van het Helena-Veen [tot 1860]

4 december 1851 **TE KOOP.**

Eene TREKKAST met TOEBEHOOREN, binnen weinig Jaren nieuw daargesteld, voortgekomen van wijlen den WelEd. Heer JOS. DE WIJS, benevens eenige KOZIJNEN en RAMEN, zeer modern en in goeden staat.

Adres J. VAN DE GRIENDT te 's Bosch. (732)

12 augustus 1852 [...] Grofwild wordt echter zeldzaam gezien, doch in 1851 werd in de peel onder de gemeente Deurne, een buitengewoon groot Hert gevangen en eene Ree geschoten. [...]

31 december 1852 Jan Goort Hoeben uit Liessel, een doodgewone boerenmens, zet voor eigen plezier de voornaamste gebeurtenissen uit zijn geboorteplaats en naaste omgeving in zeer gebrekkig Nederlands op papier:

"In het jaar 1852 is in de Liesselse peel een groot parseel verkogt, zes hondert Bunder bij Zoemeer, voor 48000 gld. in baar gelt".

"In 1853 in de Maant July begonnen een schipvaart [=Helenavaart] gemaakt ... van de ouwde Kanaal [=Noordervaart], die Bonaparte [=Napoleon] heeft laten maken op Zoemeer... om turven uyt de peel te haalen en de oude Kanaal wort ook opgemaakt [dit lag toen nog droog]... en veel strooye keeten gebout...".

In 1855 wordt "een fraay huys gebout in de Peel kort bij Zoemeer [de directiewoning plus kantoor], een huys met twe verdiepingen, het staat wel agt voeten [ca 2,50 m] diep in het Moeras".

In 1856 "al wederom een huys gebout geschikt om een boere woning voor te gebruyken". In 1857 "is de stal van dat voorzijde huys tot een kerk gemaakt en voor den eersten keer dienst of Mis gedaan den 16n October door eenen Priester [J.M. Nuyts], die daar is koomen wonen als Proost of Rector en daar is zeer gekroont [flink gesierd] in de Peel en den naam van het dorp is Helenaveen genoemd".

"In het jaar 1858 twe huyzen in Zoemeer gebout en het is daar al zeer droog en schoone vrugten gebout".

1 maart 1853 In verband met de voorgenomen ontginning van veenen onder *Deurne* en *Liessel*, is eene algemeene opneming van de Peel, door waterpassing en grondboring, verrigt. Daaruit is gebleken, dat de grootste hoeveelheid veen is gelegen ten zuiden van den weg van Gemert naar Venray. Benoorden dien weg is het veen meerendeels uitgestoken, zoodat hoogstens eene laag van drie palm dikte overblijft. De gronden, die met het beste gevolg schijnen te kunnen worden verveend en ontgonnen, zijn gelegen in de Noordbrabantsche gemeente *Deurne* en *Liessel*, en onder de gemeenten *Venray*, *Horst* en *Sevenum*, in Limburg. Tusschen de Noordervaart en de Maas, bij Neer, wordt geen turfgrond in genoegzame hoeveelheid gevonden, om den aanleg van eenigzins kostbare ontginningswerken te wettigen. Daar wordt evenwel eene groote oppervlakte heidegrond aangetroffen, die langzamerhand door houtteelt en irrigatie kan worden ontgonnen, naar mate de afvoer van voortbrengselen uit die streek, door den aanleg van land- en waterwegen wordt bevorderd.

Het denkbeeld is geopperd, om het water uit de Maas, bij Neer, tot op de bijna 20 ellen hooger gelegen vlakte, door stoomtuigen op te voeren, en daardoor de ontginning door vloeijen mogelijk te maken, zonder al het noodige water door de Zuidwillemsvaart en Noordervaart te moeten aanvoeren, in hoeverre dit denkbeeld aanprijzing verdient, kan eerst blijken, wanneer een ontwerp, met juiste raming van kosten en baten, zal zijn opgesteld.

30 maart 1853 Raadsbesluit van de gemeente Deurne: verkoop van 610 bunders en 53 roeden peel- en heidegronden voor f48828. Op 2 juli 1853 werd de notariële koopakte voor notaris van Riel gepasseerd. Op 24 augustus 1853 wordt per Koninklijk Besluit van regeringswege toestemming gegeven tot verkoop en 14 september kwam de "Concessie" af d.w.z. dat de verantwoordelijke minister dit Koninklijk Besluit ook metterdaad uitvoert door toestemming te verlenen aan de gebroeders van de Griendt tot definitieve aankoop van bovengenoemde gronden.

8 augustus 1854 **Daar de Werkzaamheden** aan het GRAVEN van het KANAAL in de *PEEL* onder *DEURNE* nog niet zijn afgelopen, wordt hierdoor aan het **WERKVOLK** ter kennis gebracht, dat aldaar nog een geruimen tijd WERK te vinden is.

's Bosch, 31 Julij 1854.

J. VAN DE GRIENDT.

Naspeuringen van Paul Theelen: Krantenberichten

10 januari 1856 Ofschoon de Ondergeteekende zijne **Branderij** voor tijd en wijl buiten werking stelt, blijft hij evenwel voortgaan met den HANDEL in **GENEVER & LIKEUREN**, en houdt zich bij voortdoring in ieders gunst aanbevolen.

70 VAN DE GRIENDT.

's Bosch, 10 Januarij 1856.

12 juli 1856 Gevende bij deze kennis, dat tengevolge hoogere afkomende prijzen de **GUANO** bij mij is moeten gesteld worden de 100 kilo met 5 Baaltjes of daarboven f15,75, minder dan 5 Baaltjes f16,00.

75

's Bosch 12 Julij 1856.

J. VAN DE GRIENDT.

18 augustus 1856 * 's HERTOGENBOSCH, 15 Aug. Heden morgen liep in het kanaal de Zuid-Willemsvaart binnen deze stad, bij het doen afloopen van het water, een groot Maasschip, geladen met turf uit de Peel-veenderijen van den Heer J. van de Griendt alhier, van zijne touwen en schoot met eene sterke vaart tegen een juk der afgebroken brug voor de Papenbril, en dit met zulk eene kracht, dat de voorsteven doorboord werd en het schip er op vast bleef zitten en in gevaar van zinken verkeerde; gelukkig dat het bij dag was, en de schipper, die met zijne vrouw ter kerke was, juist terug kwam, anders waren vermoedelijk menschenlevens te betreuren geweest, daar zijne nog jonge kinderen in het vooronder sliepen. Met een aantal werkvolk aan het ligten begonnen, tot dat het gat, daarin gestoten, boven water was, is het vervolgens gelukkig van zijne gevaarlijke stelling afgebragt.

80

85

90

22 november 1856 - In de gemeenten Horst en Venraij van het Hertogdom Limburg, is men bezig proeven te nemen, om de uitgestrekte peelgronden aan den landbouw dienstig te maken.

95

Men wil onderzoeken of die gronden, na eenige bewerking, niet geschikt zullen zijn tot het telen van boekweit en rogge. Eenige proeven met boekweit genomen, zijn gunstig uitgevallen en voldoende om het vraagstuk ten deze gunstig te doen uitvallen. De Burgemeester Van ter Velde der gemeente Horst, heeft van die boekweit op de Tentoonstelling te 's Hertogenbosch gezonden, en aldaar de eerste prijs verworven.

100

19 maart 1857 Beste Noordbrabandsche Spon en Lange TURF, afkomstig uit het Helena's Veen, toebehoorende aan de Nieuwe Onderneming van J. VAN DE GRIENDT & Co., zijn tot een civielen Prijs te bekomen bij Schipper VAN SCHIJNDEL, liggende aan het Wolfshoek alhier. (2594)

105

25 maart 1857 - Niet alleen voor kenners en belanghebbenden maar voor iederen vriend van vooruitgang en ontginningen is het eene ware last thans den Horster Peel te bezoeken, die voor ruim twee jaren eene uitgestrekte en bijna ontoegankelijke veengrond was en nu in een welig boekweitveld van 207 bunders herschapeu is. Niet te verwonderen is het dan ook dat de Peel thans vooral Zondags, door talrijke bezoekers zoo van Horst als andere dorpen verlevendigd wordt. Het gezigt dier lagchende en nieuw te voorschijn geroepen landouw, alsmede de gedachte dat zoo menig werkmán daar een ruim dagloon verdiend heeft en nog zal verdienen, dat alles doet het hart der bezoekers van voldoening zwellen. Hulde zij hier openlijk gebragt aan de heeren ontginners van der Griendt en van ter Velden, Burgemeester te Horst c.s. die hunne beste pogingen tot welslagen der onderneming, welke zooveel goeds aan de gemeente belooft, aangewend hebben.

115

Ter bekoming van werk kunnen zich de arbeiders bij den burgemeester ter gemelde plaatse verwoegen.

120

22 augustus 1857 - Volgens berigten uit Meijel ontstond aldaar den 15 dezer brand in de veenen van den heer van de Griendt te 's Bosch; ofschoon een aantal gemeentenaren ter hulp snelden, waren hunne pogingen vergeefs, de vlammen waren te hevig en de rook zoo zwaar dat men niet zag wat men deed; daarbij was er gebrek aan water. Het graven van slooten was op de meeste plaatsen nutteloos, wijl de brandende turven door den hevigen wind op verren afstand geslingerd werden en overall nieuwen brand aanrigtten. Wat het blusschen mede allermoeijelijkst en schier onmogelijk maakte, was dat de turfgronden tot 6, 7, ja 8 voet diep door het vuur aangetast waren. Daar de brand steeds in uitgestrektheid toenam, was men niet weinig beducht dat hij tot de bosschen of tot het naburig dorp Meyel zou overslaan.

125

130

De waarde van hetgeen verloren is gegaan is zeer aanzienlijk.

* 200 man waren steeds met het graven van de sloot bezig, daar men bij het veranderen

van den wind voor nog grootere schade bevreesd was.

Denzelfden dag riep ook de noodklok van het naburige Asten de gemeentenaren te hulp; ook daar stond een veenberg, die zich tot Deurne en Bakel uitstrekt in brand. Daar ter plaatse, alsmede in de Peel van Helden zijn duizende karren turf verbrand. *Insgelijks verbrande er dien dag eene groote partij turf, in de Peel van Helden. Al deze onheilen moeten aan de aanhoudende hitte en droogte worden toegeschreven.

23 augustus 1857

(8336) Het gerigt uit Maastricht, dd. 19 Aug. 11., voorkomende in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van gisteren, No. 229, dat, volgens uit Meijel ontvangen kennisgeving van 15 Augustus, in de Veenen van den Ondergeteekende een belangrijke brand zou zijn ontstaan, is **onnaauwkeurig**. Die brand heeft wel gewoed in de nabijheid van het Helena-Veen en tot blussching is men bezig geweest, doch schade heeft hij op zijn terrein niet gehad. Ware dit het geval geweest, dan zou hij er melding van hebben gemaakt bij de assurantie, waarbij hij zijn turf heeft verzekerd. 's Hertogenbosch, 21 Augustus 1857.

J. VAN DE GRIENDT.

10 september 1857 Rector J.M. [Josephus Martinus] Nuijts in functie. Geboren in Bergeyk.

5 oktober 1857 De bisschop schrijft een brief aan rector J.M. Nuyts met "goede moed in de Amerikaanse zending". Op 14 december 1857 spreekt hijzelf van "mijne arme Amerikaansche missie".

15 november 1857 inzegening van de "kapel"

"Tien uren sloeg de klok van het veen Monseigneur! en alles was herschepen; al de hutten waren opgesierd en uitgedoscht met groen en bloemen even alsof Willem III zijne intrede zou doen. (In de kerk) werden wij verrast, alles was op het schoonste opgetooid, de chraniums versierden alle wanden, en bewondering en verbazing vervulden alle harten, eene diepe stilte doordrong het kerkgebouw op het oogenblik dat voor den eersten keer het onbloedig offer op dit verlaten oord aan God zoude opgedragen worden; onder de Heilige Mis schetste ik hun de dankbaarheid, die zij hiervoor aan God schuldig waren en beval in hunne gebeden alle weldoeners, maar vooral Monseigneur, die hunne smeeking had toegestaan, het Heilige Misoffer nu volbragt zijnde, heb ik hun gesmeekt mijne woorden altoos te zullen nakomen, eene blinde gehoorzaamheid mij te willen geven in alles wat hunne zielen aanbetreft dat zij dan gelukkig zouden zijn voor tijd en eeuwigheid".

14 december 1857 brief van Rector Nuijts aan de bisschop Zwijssen: "mijn arme Amerikaansche missie". "... ik ben den 12 oct. 1.1. van dat goede Gestel [St. Michielsgestel] en ten laatsten vol bekommring den 13 des avonds bij den herbergzamen pastoor van Lijssel [C. Bijnen, een oom van de latere pastoor W.C.A. Bijnen] aangeland, die mij ... daarenboven op zijne wijze zooveel in zijne magt was, heeft getroost en opgebeurd ... dien nacht niets geslapen, aanhoudend zweefde dat HelenaVeen mij voor den geest, alles kwam bij mij op, zoo ver van Geestelijken verwijderd - een verwaarloosd en verwilderd volk en daar moet ik heen om mijne zending te volbrengen ... o, die weg van Lijssel naar het Veen op den 14 oktober zal ik nooit vergeten; al wandelend kreeg ik de hutten in het oog, en het was als of ik door eenen donderslag werd getroffen ... de Heer Deckers en zijn ega verwilkomden mij, en na eenige ververschingen genomen te hebben, begaf ik mij reeds vroeg ter ruste, want praten, daartoe had ik dien avond geenen lust ... 15 oktober waarop het eerste misoffer zou plaats hebben ... al de hutten waren opgesierd en uitgedoscht met groen en bloemen ... De dag van den 15 oktober aldus geeindigd zijnde ... ik moest alleen hier blijven om mijne missie te voltrekken ... Zie hier hoe ik met deze arme maar toch goede menschen omga - om hun hart en vertrouwen te winnen; van tijd tot tijd loop ik in de hutten binnen om met de kinderen eens te praten en dan naar het veld om de mannen aan hun werk eens op te zoeken, hen een woord van troost en opbeuring toe te spreken om hun zoo van den vuilen praat af te houden; des Zondags komen zij goed naar de kerk, dan preek in de laatste mis doch doodeenvoudig, omdat zij mij toch maar goed verstaan zouden, want zij zijn toch zo lomp en geen wonder, want de meesten hebben in drie jaren niets meer gehoord of bijgewoond ... velen die alle maanden, sommigen in een half jaar slechts eene stille mis zonder onderrichting bijwoonden ... een groote anderhalf uur van de kerk en dan nog altijd bekeven en uitgemaakt te worden ... Ze zijn thans geheel veranderd, en doen hunne pligten volkomen naar wensch".

Naspeuringen van Paul Theelen: Krantenberichten

- 200 1 januari 1858 rector Nuijts stelt als kerkmeester voor Joannes Mathias Deckers, Hendrikus Janssen, Antonius Wouters en Godefridus van den Akker; "de twee eersten zijn mijns bedunkens het best daarvoor geschikt, de twee laatsten zijn arbeiders".
- 205 18 januari 1858 Gedaan en verleden te s Hertogenbosch in het oud stads koffyhuys bewoond bij Henricus Hohmann, den achttienden January achttien honderd acht en vijftig, in tegenwoordigheid van den Heer Johannes Gerardus Losgert, kandidaat Notaris en Johannes van der Heyden, Schoenmaker, beide wonende te 's Hertogenbosch, aan den Notaris bekend, als getuigen.
- 210 19 januari 1858 5. Insgelijks zullen er 4 paarden aangekocht worden.
- 215 19 januari 1858 2. Er wordt besloten de 1ste Storting ad 20% uit te schrijven en voor 15 February ten kantore van den heer F. van Lanschot te doen plaats hebben. 3. De 2e storting ad 10[20?]% wordt op 1e Mei bepaald.
- 220 13 februari 1858 - Z. M. heeft bewilliging verleend tot oprigting te 's Hertogenbosch eener naamlooze vennootschap onder den titel van "Maatschappij ter ontginning en Verveening der Peel, genaamd Helena-Veen," en zulks op den voet en onder de voorwaarden in het ten requeste overlegde ontwerp der akte van oprigting omschreven.
- 225 8 maart 1858 Nuyts schrijft dat Deckers en Janssen hun benoeming aangenomen hebben en dat hij van het Rijk zijn aanstelling als pastoor heeft ontvangen.
- 230 19 mei 1858 15. de 4de en 5de stortingen, beide ad 10 procent worden bepaald op 21 Juny en 5 July 1858.
- 235 29 juli 1858 MAATSCHAPPIJ TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, GENAAMD: **HELENA-VEEN**,
HH. Aandeelhouders worden bij deze verwittigd, dat DE ZESDE STORTING ad 10 pCt. bepaald is op 22 Augustus e. k., ten Kantore van den Heer **F. VAN LANSCHOT** alhier 's HERTOGENBOSCH, 26 Julij 1858. *Namens het Bestuur,*
J. VAN DE GRIENDT.
- 240 2 augustus 1858 * **ASSEN**, 30 Julij. Sedert eenige jaren is men in deze omstreken, voornamelijk in het Helenaveen, begonnen met de peel te ontginnen, en wel voor de boekweitteelt, hetgeen telkenjare gunstige resultaten heeft opgeleverd. Dien ten gevolge heeft men dan ook een groot aantal gemeentegronden tot dat einde verpacht, welke thans voor het grootste gedeelte in ontginning zijn gebragt. De veenboekweit staat thans in vollen bloei en belooft eene buitengewone opbrengst. De Zondag 11. alhier in de omstreken geheerscht hebbende storm heeft veel schade in de tuinen aangerigt, doordien aan de boomen, welke eenigzins aan den wind blootgesteld waren aanmerkelijke nadeel is toegebragt; het grootste gedeelte van het veelbelovend ooft is afgewaaid. De boekweit heeft hier en daar een weinig geleden, die in de peel is bijna onbeschadigd. Da aardappelen staan uitermate schoon en beloven eene dubbele opbrengst, de thans geroid wordende zijn groot van stuk en lekker van smaak; van de ziekte heeft men nog geene sporen ontdekt.
- 245 21 augustus 1858 *Verveeningen.* Ten aanzien van de verveeningen onder Deurne in het zoogenaamde Helena-veen, onder de direktie van J. van de Griendt te 's Bosch, kan over 1857 worden medegedeeld, dat het steken van turf steeds met kracht wordt voortgezet, als zijnde van Maart tot November door de ambtenaren van 's rijks belastingen gepeild geworden 162,507 ton lange turf der 3e klasse; terwijl daarenboven door of van wege de ondernemers, uit de aanliggende veengronden van de gemeente Deurne, nog 200,000 ton turf 3e klasse en 500 ton turf van de 1e klasse gefabriceerd zijn.
- 250 Het hoofdkanaal (Helena-vaart) is dat jaar niet verder doorgetrokken, doch is in de verdere strekking over 500 ellen lengte de bovenveen afgevoerd. Nieuwe zijwijken zijn er ook niet aangelegd.
- 255 In de maand Mei 1857 is een aanvang gemaakt met het afbranden van het veenterrein voor de boekweitteelt, en zijn met boekweit bezaaid 90 bunders onder Deurne en 213 bunders onder Horst; zijn er thans in het Helena-veen 150 bunders begript en voor de boekweit bekapt, en onder Horst 275 bunders.
- 260 De boekweitteelt heeft dat jaar buitengewone resultaten opgeleverd, doordien elke bunder gemiddeld 21 mudden heeft opgebragt.

Naspeuringen van Paul Theelen: Krantenberichten

265 Negen bunders waren tot bouwland aangelegd, die mede eene gunstige uitkomst hebben opgeleverd. Het aantal woningen is niet vermeerderd en ook de bevolking is niet toegenomen. In de maand Oktober is een der bestaande steenen gebouwen tot noodkerk ingerigt, waarin dagelijks dienst wordt verrigt. De gezondheidstoestand der bevolking is steeds gunstig gebleven.

270 Deze onderneming is thans overgebracht in eene maatschappij, waaruit zal voortvloeijen dat in 1858 nog met meer kracht zal worden gewerkt. In navolging van deze onderneming, zijn in November 1857 onder de gemeente Deurne verpacht ongeveer 400 bunders voor de boekweitteelt; dit voorbeeld is reeds eveneens gevolgd onder de gemeenten Zevenum en Venraij (Limburg.)

275 In de veenderij genaamd den Diepenhoek, onder Someren zijn gepeild 35482, en onder de gemeenten Deurne, Asten en Bakel 336294 ton turf.

31 december 1858 **MAATSCHAPPIJ.**

280 In 1858 werd de N.V. Maatschappij Helenaveen opgericht, omdat het bedrijf veel kapitaal nodig had. Uitgegeven werden 2000 aandelen van f500 waarvan er 1450 werden geplaatst. De aangekochte veenderijen bedroegen inmiddels 900 ha eigendom. In 1858 kocht de Maatschappij nl 300 ha veengrond van de gemeente Horst. De comparanten van de vennootschap waren Jan van de Griendt te 's-Hertogenbosch, Nicolaas van de Griendt te 's-Hertogenbosch en George Carp te Breda. Het Bestuur bestond uit een directeur die tevens lid en voorzitter was, vier gewone leden en vier commissarissen. Ieder lid moest destijds vier aandelen op zijn naam bezitten. Deze aandelen bleven in de kas der maatschappij als onderpand voor het beheer van de bestuurders. De directeur moest 20 [of 30?] aandelen in eigendom hebben, welke werden bewaard in de kas van de Maatschappij Helenaveen. Zijn salaris bedroeg f2000. De commissarissen - welke

285
290
toezicht uitoefenden - moesten minstens 2 aandelen bezitten.

295 24 februari 1859 27. Bij besluit van den 13e Mei daaraanvolgende werd bepaald aanvraag te doen tot het plaatsen van stallen langs de ZuidWillemsvaart, ten einde de toogpaarden voor besmettelijke aanradingen te vrijwaren en de kosten der toogers zooveel doenlijk te bezuinigen.

12 maart 1859 **MAATSCHAPPIJ: TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, genaamd Helenaveen.**

300 Ingevolge Art. 35 der Statuten, worden HH. Aandeelhouders uitgenoodigd tot het bijwonen der **ALGEMEENE VERGADERING**, welke zal gehouden worden op Dingsdag 5 April e. k., des Namiddags ten 3 Ure, op de Bovenzaal van den Heer H. HOHMANN (*Oud Stads-Koffijhuis*), te 's Hertogenbosch.

's HERTOGENBOSCH, 12 Maart 1859.

305 De Directeur, **J. VAN DE GRIENDT.** (4256)

14 april 1859 **MAATSCHAPPIJ TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, genaamd Helenaveen,**

310 HH. AANDEELHOUDERS worden bij deze verwittigd, dat de 7de, 8ste en 9de **STORTINGEN**, ad 10 pCt., bepaald zijn op 3, 17 en 31 Mei e.k., te Kantore van den Heer F. VAN LANSCHOT, te 's HERTOGENBOSCH. (6183)

's HERTOGENBOSCH *Namens het Bestuur:*
11 April 1859. **J. VAN DE GRIENDT.**

315 9 juni 1859 De ondergeteekende geeft bij deze te kennen, dat er in zijn pakhuis te Helena-Veen steeds voorradig is en verkrijgbaar, **BESTE HOLLANDSCHE ASCH** à 40 centen per mud
Helena-Veen den 9 Junij 1859
J. DECKERS.

320 22 juli 1859 **MAATSCHAPPIJ TOT ONTGINNING EN VERVEENING DER PEEL, genaamd Helenaveen,** gevestigd te 's Hertogenbosch. Het Bestuur heeft de eer Belanghebbenden ter kennis te brengen, dat tot 1°. September e. k. de Deelneming in voornoemde Maatschappij opengesteld is ten Kantore van de Heeren F. VAN LANSCHOT, J. W. PRONK en GEBR. SPIERINGS, allen te 's Hertogenbosch, zijnde het **AANDEEL** gesteld à Pari met 1½ pCt. Verhooging als Bijdrage in het Reservefonds. **J. VAN DE GRIENDT,** 's Hertogenbosch, 20 Julij 1859. Directeur. (11771)

325

22 september 1859 TE KOOP GEVRAAGD:

Naspeuringen van Paul Theelen: Krantenberichten

- 330 **Gebruikte MATERIALEN en AANHOORIGHEDEN** eener SCHEEPSTIMMERWERF, geschikt voor den aanleg eener Nieuwe Werf.
's Bosch, J. VAN DE GRIENDT.
20 September 1859. (9938)
- 335 1 november 1859 Rector T.L. [Theodorus] van de Eijnde in functie. Geboren in Gemert.
7 november 1859 overleden: Nuijts, Josephus Martinus; Rector in Helenaveen, 45 jaar oud. Ziekte: "de zenuwe zinkenkoorts".
- 340 31 december 1859 de eerste onderwijzer van Helenaveen werd Clemens d'Haene.